

Bruxelles, 2 aprilie 2024
(OR. en)

8419/24

Dosar interinstituțional:
2024/0077(NLE)

POLCOM 133
FDI 39
ENER 164

PROPUNERE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	27 martie 2024
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2024) 143 final
Subiect:	Propunere de DECIZIE A CONSILIULUI privind suspendarea parțială a aplicării Tratatului privind Carta energiei dintre Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (Euratom) și oricare entitate juridică deținută sau controlată de cetățeni sau resortisanți ai Federației Ruse sau ai Republicii Belarus, precum și a oricărei investiții în sensul Tratatului privind Carta Energiei care reprezintă o investiție a unui investitor din Federația Rusă sau din Republica Belarus

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2024) 143 final.

Anexă: COM(2024) 143 final

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 27.3.2024
COM(2024) 143 final

2024/0077 (NLE)

Propunere de

DECIZIE A CONSILIULUI

privind suspendarea parțială a aplicării Tratatului privind Carta energiei dintre Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (Euratom) și oricare entitate juridică deținută sau controlată de cetățeni sau resortisanți ai Federației Ruse sau ai Republicii Belarus, precum și a oricărei investiții în sensul Tratatului privind Carta Energiei care reprezintă o investiție a unui investitor din Federația Rusă sau din Republica Belarus

EXPUNERE DE MOTIVE

1. OBIECTUL PROPUNERII

Prezenta propunere se referă la decizia de suspendare parțială a aplicării Tratatului privind Carta energiei („TCE”) dintre Euratom și oricare entitate juridică deținută sau controlată de cetățeni sau resortisanți ai Federației Ruse sau ai Republicii Belarus și care nu desfășoară activități comerciale substanțiale în regiunea părții contractante în care este constituită, precum și a oricărei investiții în sensul TCE care reprezintă o investiție a unui investitor din Federația Rusă sau din Republica Belarus.

2. CONTEXTUL PROPUNERII

Tratatul privind Carta energiei (TCE) este un acord comercial și de investiții multilateral aplicabil sectorului energetic, care a fost semnat în 1994 și a intrat în vigoare în 1998. TCE conține dispoziții privind protecția investițiilor, comerțul și tranzitul de materiale și produse energetice, precum și mecanismele de soluționare a litigiilor. TCE stabilește, de asemenea, un cadru pentru cooperarea în domeniul energiei între părțile sale contractante. Uniunea Europeană este parte la TCE¹, împreună cu Euratom, câteva state membre ale UE, precum și Japonia, Elveția, Turcia și majoritatea țărilor din Balcanii de Vest și fosta URSS, cu excepția Rusiei² și a Belarusului³.

În temeiul articolului 17 alineatul (1) din TCE, fiecare parte contractantă își rezervă dreptul de a refuza avantajele părții III din TCE oricărei entități juridice, în cazul în care cetățenii sau resortisanții unui stat terț posedă sau controlează această entitate și în cazul în care această entitate nu desfășoară activități comerciale substanțiale în regiunea părții contractante în care este constituită. În plus, în temeiul articolului 17 alineatul (2) litera (b) din TCE, fiecare parte contractantă își rezervă dreptul de a refuza avantajele părții III din TCE unei investiții, în cazul în care partea contractantă care refuză stabilește că este vorba de investiția unui investitor dintr-un stat terț cu care sau în legătură cu care partea contractantă menționată adoptă sau menține măsuri care (i) interzic tranzacțiile cu investitorii din acel stat; sau (ii) ar fi încălcate sau ocolite în cazul în care avantajele prevăzute de partea III din TCE ar fi acordate investitorilor acelui stat sau investițiilor lor.

Începând din martie 2014, UE a impus treptat sancțiuni împotriva Federației Ruse, inițial ca răspuns la anexarea ilegală a Crimeei și a Sevastopolului și la destabilizarea deliberată a Ucrainei. La 23 februarie 2022, UE a extins sancțiunile ca răspuns la recunoașterea zonelor necontrolate de guvern din oblastele Donețk și Luhansk ale Ucrainei și la decizia de a trimite trupe ruse în aceste zone. Începând cu 24 februarie 2022, ca răspuns la agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei, UE a extins în mod semnificativ sancțiunile. Aceasta a adăugat un număr semnificativ de persoane și organizații pe lista de sancțiuni și a adoptat măsuri fără

¹ Decizia 98/181/CE, CECO, Euratom a Consiliului și a Comisiei din 23 septembrie 1997 privind încheierea de către Comunitățile Europene a Tratatului privind Carta energiei și a Protocolului la Carta energiei privind eficiența energetică și aspectele conexe referitoare la mediu (JO L 69, 9.3.1998, p. 1-116).

² Conferința extraordinară privind Carta energiei din 24 iunie 2022 a retras statutul de observator al Federației Ruse.

³ Conferința extraordinară privind Carta energiei din 24 iunie 2022 a retras statutul de observator al Belarusului și aplicarea provizorie a TCE de către Belarus.

precedent cu scopul de a slăbi baza economică a Rusiei, de a o priva de tehnologii și piețe critice și de a reduce în mod semnificativ capacitatea acesteia de a purta război.

În paralel, regimul de sancțiuni al UE privind Republica Belarus a fost extins ca răspuns la implicarea țării în războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. Acesta se adaugă sancțiunilor care vizează Republica Belarus, care erau deja în vigoare. Acest regim de sancțiuni constă într-o serie de măsuri financiare, economice și comerciale.

Nici Federația Rusă, nici Republica Belarus nu sunt părți contractante la TCE. Cu toate acestea, investitorii din aceste țări ar putea să se folosească de societăți stabilite pe teritoriul unei părți contractante la TCE pentru a pretinde că Euratom sau statele sale membre au acționat în mod incompatibil cu obligațiile de protecție a investițiilor prevăzute de TCE și, prin urmare, să inițieze proceduri de soluționare a litigiilor dintre investitori și stat împotriva Euratom sau a statelor sale membre.

Acțiunile Euratom și cele ale statelor sale membre sunt conforme cu TCE și cu alte acorduri relevante și, în orice caz, pretențiile cu privire la astfel de măsuri sunt excluse în temeiul instrumentelor aplicabile și al dreptului internațional general. Cu toate acestea, este oportun să se ia măsuri procedurale complementare pentru a evita recurgerea la proceduri de soluționare a litigiilor dintre investitori și stat împotriva Euratom sau a statelor sale membre în temeiul TCE.

3. MĂSURILE PROPUSE

Articolul 17 din TCE permite părților contractante să refuze avantajele dispozițiilor privind protecția investițiilor din TCE investitorilor din părțile necontractante care încearcă să abuzeze de TCE prin introducerea de reclamații privind investițiile prin intermediul societăților fictive sau privind măsuri care se referă la sancțiuni („refuzul acordării de avantaje”).

Este oportun să se invoce articolul 17 alineatul (1) din TCE și să se refuze avantajele părții III din TCE oricărei entități juridice care este deținută sau controlată de cetățeni sau resortisanți ai Federației Ruse sau ai Republicii Belarus și care nu desfășoară activități comerciale substanțiale în regiunea părții contractante în care este constituită. De asemenea, este oportun să se refuze aceste avantaje oricărei investiții în sensul TCE care reprezintă o investiție a unui investitor din Federația Rusă sau din Republica Belarus în condițiile prevăzute la articolul 17 alineatul (2) litera (b).

Refuzul acordării de avantaje în temeiul articolului 17 implică o suspendare parțială a TCE și ar trebui pus în aplicare de Comisie prin emiterea unei declarații publice în numele Euratom și al tuturor statelor membre care sunt părți contractante la TCE.

4. TEMEIUL JURIDIC

Tratatul Euratom nu conține nicio dispoziție echivalentă cu articolul 218 alineatul (9) din TFUE pentru deciziile Consiliului care să suspende aplicarea unui acord. Atunci când un acord încheiat de Euratom, cum ar fi TCE, trebuie să fie suspendat, se aplică procedurile prevăzute la articolul 101 din Tratatul Euratom.

Articolul 101 alineatul (1) din Tratatul Euratom prevede următoarele: „În cadrul competențelor sale, Comisia se poate angaja prin încheierea de acorduri sau convenții cu un stat terț, o organizație internațională sau un resortisant aparținând unui stat terț”.

Articolul 101 alineatul (2) din Tratatul Euratom prevede următoarele: „Aceste acorduri sau convenții sunt negociate de către Comisie conform directivelor Consiliului; acestea sunt încheiate de Comisie cu aprobarea Consiliului care hotărăște cu majoritate calificată.”

Invocarea articolului 17 din TCE conduce la o suspendare parțială a TCE, și anume a părții III din TCE privind promovarea și protecția investițiilor, în raport cu investitorii din Federația Rusă și din Republica Belarus. Prin urmare, temeiul juridic al deciziei propuse este articolul 101 alineatul (2) din Tratatul Euratom.

5. PUBLICAREA ACTULUI AVUT ÎN VEDERE

Întrucât declarația în temeiul articolului 17 din TCE va suspenda aplicarea TCE de către Euratom și de către toate statele membre care sunt părți contractante la TCE, este oportun ca aceasta să fie publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Propunere de

DECIZIE A CONSILIULUI

privind suspendarea parțială a aplicării Tratatului privind Carta energiei dintre Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (Euratom) și oricare entitate juridică deținută sau controlată de cetățeni sau resortisanți ai Federației Ruse sau ai Republicii Belarus, precum și a oricărei investiții în sensul Tratatului privind Carta Energiei care reprezintă o investiție a unui investitor din Federația Rusă sau din Republica Belarus

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice, în special articolul 101 alineatul (2),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

întrucât:

- (1) Tratatul privind Carta energiei (denumit în continuare „acordul”) a fost încheiat de Euratom prin Decizia 98/181/CE, CECO, Euratom a Consiliului și a Comisiei din 23 septembrie 1997 privind încheierea de către Comunitățile Europene a Tratatului privind Carta energiei și a Protocolului la Carta energiei privind eficiența energetică și aspectele conexe referitoare la mediu (JO L 69, 9.3.1998, p. 1-116) și a intrat în vigoare la 16 aprilie 1998.
- (2) În temeiul articolului 17 alineatul (1) din acord, fiecare parte contractantă își rezervă dreptul de a refuza avantajele părții III din acord oricărei entități juridice, în cazul în care cetățenii sau resortisanții unui stat terț posedă sau controlează această entitate și în cazul în care această entitate nu desfășoară activități comerciale substanțiale în regiunea părții contractante în care este constituită.
- (3) În temeiul articolului 17 alineatul (2) litera (b) din acord, fiecare parte contractantă își rezervă dreptul de a refuza avantajele părții III din acord unei investiții, în cazul în care partea contractantă care refuză stabilește că este vorba de investiția unui investitor dintr-un stat terț cu care sau în legătură cu care partea contractantă menționată adoptă sau menține măsuri care (i) interzic tranzacțiile cu investitorii din acel stat; sau (ii) ar fi încălcate sau ocolite în cazul în care avantajele prevăzute de partea III din acord ar fi acordate investitorilor acelui stat sau investițiilor lor.
- (4) Uniunea a impus treptat măsuri restrictive (sanctiuni) împotriva Federației Ruse, inițial ca răspuns la anexarea ilegală a Crimeei și a Sevastopolului și la destabilizarea deliberată a Ucrainei. Uniunea a extins sancțiunile ca răspuns la recunoașterea zonelor necontrolate de guvern din oblastele Donețk și Luhansk ale Ucrainei și la decizia de a trimite trupe ruse în aceste zone. Ca răspuns la agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei, Uniunea a extins în mod semnificativ sancțiunile.

- (5) În paralel, regimul de sancțiuni al Uniunii privind Republica Belarus a fost extins ca răspuns la implicarea țării în războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei.
- (6) Nici Federația Rusă, nici Republica Belarus nu sunt părți contractante la acord. Cu toate acestea, investitorii din aceste țări ar putea încerca să se folosească de societăți stabilite pe teritoriul unei părți contractante la acord pentru a pretinde că Euratom sau statele sale membre au acționat în mod incompatibil cu obligațiile de protecție a investițiilor prevăzute de TCE și, prin urmare, să inițieze proceduri de soluționare a litigiilor dintre investitori și stat împotriva Euratom sau a statelor sale membre.
- (7) Acțiunile Euratom și cele ale statelor sale membre sunt conforme cu TCE și cu alte acorduri relevante și, în orice caz, pretențiile cu privire la astfel de măsuri sunt excluse în temeiul instrumentelor aplicabile și al dreptului internațional general. Cu toate acestea, este oportun să se ia măsuri procedurale complementare pentru a evita recurgerea la proceduri de soluționare a litigiilor dintre investitori și stat împotriva Euratom sau a statelor sale membre în temeiul TCE.
- (8) Articolul 17 din TCE permite părților contractante să refuze avantajele dispozițiilor privind protecția investițiilor din acord investitorilor din părțile necontractante care încearcă să abuzeze de acord prin introducerea de reclamații privind investițiile prin intermediul societăților fictive sau privind măsuri care se referă la sancțiuni („refuzul acordării de avantaje”).
- (9) Este oportun să se invoce articolul 17 alineatul (1) din acord cu privire la oricare entitate juridică care este deținută sau controlată de cetățeni sau resortisanți ai Federației Ruse sau ai Republicii Belarus și care nu desfășoară activități comerciale substanțiale în regiunea părții contractante în care este constituită. De asemenea, este oportun să se invoce articolul 17 alineatul (2) litera (b) cu privire la oricare investiție în sensul acordului care reprezintă o investiție a unui investitor din Federația Rusă sau din Republica Belarus în condițiile prevăzute de dispoziția respectivă.
- (10) Refuzul acordării de avantaje în temeiul articolului 17 din acord implică o suspendare parțială a acordului și ar trebui pus în aplicare de către Comisie prin publicarea declarației publice care figurează în anexa la prezenta decizie în numele Euratom și al tuturor statelor membre care sunt părți contractante la acord,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

1. Refuzul din partea Comunității Europene a Energiei Atomice, în temeiul articolului 17 alineatul (1) din Tratatul privind Carta energiei, de acordare a avantajelor părții III din acordul respectiv oricărei entități juridice care este deținută sau controlată de cetățeni sau resortisanți ai Federației Ruse sau ai Republicii Belarus și care nu desfășoară activități comerciale substanțiale în regiunea părții contractante în care este constituită, se aprobă prin prezenta decizie.
2. Refuzul din partea Comunității Europene a Energiei Atomice, în temeiul articolului 17 alineatul (2) litera (b) din Tratatul privind Carta energiei, de acordare a avantajelor părții III din acordul respectiv oricărei investiții a unui investitor din

Federația Rusă sau din Republica Belarus în condițiile prevăzute de dispoziția respectivă, se aprobă prin prezenta decizie.

Articolul 2

Publicarea de către Comisie a declarației care figurează în anexă se aprobă prin prezenta decizie.

Articolul 3

Prezenta decizie se adresează Comisiei.

Adoptată la Bruxelles,

*Pentru Consiliu,
Președintele*